

2 Milliyet

TT524571

7GÜN 7YAZAR

Altan
Öymen

DOĞAN AVCIOĞLU

DOĞAN Avcioğlu'nu 1956'da tanıdım. Paris'te okumuş, Ankara'ya gelmişti. Çoğu aydınımız gibi, o da ülkemizin temel sorunlarını saptama ve onlara çözüm bulma merakındaydı.

Çoğu aydınımızdan farklı yanı ise, bunun lâkırdısıyla değil araştırması ile uğraşmasıydı.

Sağlam mantığına ve sentez yeteneğine eşlik eden büyük bir çalışma gücü ve çalışma disiplini vardı. Ülkemizin bir zamana kadar kimsenin somut olarak görüp yazmadığı, ya da yazmadığı gerçeklerini gözler önüne seren "Türkiye'nin Düzeni" onun bu, benzerine çok az rastlanan niteliklerinin eseridir. Belgeselliğinin yanında akıcı üslûbu ile de kısa zamanda tanınan eser, 1960'lı yılların sonlarının arka arkaya basılıp en çok satılan kitabı olmuştur.

Doğan Avcioğlu daha 1950'li yılların sonlarında, başta İnönü olmak üzere devlet ve politika adamlarının dikkatini üzerinde toplamıştı. Onu önce parti araştırma bürosu üyeliğine getirip, sonra Kurucu Meclis'e seçtiler.

Orada da birlikteydik. 1961 Anayasası'nın özellikle ekonomik ve sosyal içeriğinin oluşmasında, Anayasa Komisyonu üyesi olarak büyük katkısı vardı.

Gene de Anayasa'nın yürütme ve yasama organlarının ekonomik alandaki yetkilerini düzenleyen hükümleri istediği gibi çıkmadı. O, karar mekanizmaları hızlı ve kesin çalışan bir düzen istiyordu, olmadı. 1961 Anayasası'nın Kurucu Meclis'teki oylaması sırasında kabul oyunu —bu gerekçe ile— vermeyen Kurucu Meclis üyelerinden biri oldu.

"Yön" dönemi... "Devrim" dönemi... Büyük yükünü üzerinde taşıdığı bu iki derginin koleksiyonu, bazı yorumları tartışılabilirse bile, dönemin kurumları, kişileri, olayları üzerinde bellik ve en açık sözlü değerlendirmeleri, eleştirileri içerir ve sorunlara, kendi mantığı içinde tutarlı çözümler getirir.

1971'de sonradan aklandığımız dava yüzünden bir süre birlikte hapisteydik. Orada da dışarıdan bavul dolusu kitap getirir, daha sonra yazacaklarına durmaksızın çalışırdı.

Hapisten sonra geliştirdiği bu çalışmalar, kütüphanemize "Millî Kurtuluş Savaşı Tarihi" gibi 1839'dan başlayıp 1995'e bakmaya çalışan 160 yıllık bir dönemin hiç farkedilmeyen yönlerini de kapsayan bir "Avcioğlu sentezi" kazandırdı.

Daha sonra "Türklerin Tarihi" de öyle. Ama sadece beş cildyle... Daha sonraki ciltlerini de yazacaktı. Yazamadı.

Onun yerine —değeri her geçen gün daha da fazla anlaşılacak— büyük bir araştırma, düşünce ve eylem adamı olarak "Türklerin Tarihi"ne kendisi girdi.

